

A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ

I. ELŐZMÉNYEK (NÉMETORSZÁG KÜLPOLITIKÁJA)

A világháború kitörésének alapja Németország külpolitikája:

1. 1933: Németország kilép a Népszövetségből, újra bevezetik a hadkötelezettséget és fejlesztenek modern fegyvereket: ezek ellentétesek a béke rendelkezéseivel
2. Saar-vidék népszavazással visszakerül Németországhoz
3. 1936: Rajna-vidéket megszállja a német hadsereg
4. Keleti irányú terjeszkedés: (Hitler egyik jelszava a Drang nach Osten! –keleti irányú terjeszkedés- és a kisebbségben élő németek védelmezése):
  - a. Anschluss (1938. március): Németország és Ausztria egyesülése megvalósul (a békével ellentétes ez is)
  - b. Szudéta-vidék (Csehszlovákia része): 3 millió német él itt és Hitler igényt tart rá. Münchenben konferenciát hívnak össze 1938. szeptemberben, ahol Anglia, Franciaország és Olaszország egyetértésével megszerzi a területet. Ugyanekkor kapja meg Magyarország a Felvidéket és Szlovákia független állam lett.

Nyugat reakciója: engedményeket tesznek, hogy elkerüljék a háborút

II. LENGYELORSZÁG LEROHANÁSA, A FURCSA HÁBORÚ

1. A lengyel kérdés:

- Nagy-Britannia és Franciaország közösen biztosítják Lengyelország sértetlenségét
- 1938. szept.: Hitler benyújtja a lengyeleknek a követeléseit:
  - Gdansk (Danzig): visszaadása
  - Lengyelek járuljanak hozzá ahhoz, hogy autópályát és vasutat építsenek Kelet-Poroszország felé a lengyel területeken át

A lengyelek visszautasítják, ezért a németek elkezdi előkészíteni az ország lerohanását.

2. Szovjetunió:

- Németország felé fordul
- 1939. augusztus 23.: Molotov-Ribbentrop paktum (német-szovjet külügyminiszter)
  - Nyilvános része a kölcsönös meg nem támadási szerződés
  - Titkos záradéka: felosztják egymás között a Baltikumot és Lengyelországot, Szovjetunió megkapja Besszarábiát

Eredménye: Németország lerohanhatja Lengyelországot, Szovjetunió területeket kap

3. Lengyelország lerohanása: (1939. szeptember 1.)

- Wehrmacht lerohanja Lengyelországot. Nagy-Britannia és Franciaország hadat üzennek a németeknek. (Ezzel kitört a második vh.)
- Szeptember 17.: Vörös hadsereg átlépi Lengyelország keleti határát
- Szeptember 27.: elesik Varsó, Molotov és Ribbentrop a paktum értelmében két részre osztják a megszerzett területeket

4. Furcsa háború:

- A franciák és az angolok nem tudnak hathatós támogatást nyújtani a lengyeleknek. Tényleges hadi események 1940-ig nincsenek.
- Kivétel: Szovjetunió:
  - Balti államokat bekebelezi
  - Novemberben megtámadja Finnországot: gyors sikerre számítanak, de a finnek nagyon hatékonyan tudnak védekezni (fehér ruha, hó, helyismeret). Eredményt csak 1940 tavaszára érnek el a szovjetek nagy veszteségek árán.
- Nyugati hatalmak:
  - Védekezésre rendezkednek be. Franciaország megépíti a Maginot-vonalat.

III. 1940 HADI ESEMÉNYEI

1. Tavasszal megtámadják a németek Dániát és Norvégiát:

2. 1940. május 10.: Hollandia, Belgium és Franciaország lerohanása

- a. Német páncélosok átkelnek az Ardenneken, amire nem számítanak: a franciákat angol katonák segítik, és május 26-tól június 4-ig kb. 340 000 katonát menekítnek Angliába Dunkerque-nél.
- b. Június 10.: francia kormány elhagyja Párizst. Az ország északi részét megszállják a németek, Elzász-Lotharingiát visszacsatolják Németországhoz. Az ország déli részén Pétain marsall vezetésével nácibarát kormány jön létre Vichy központtal.

- c. 1940. június 22.: német-francia fegyverszüneti egyezményt írnak alá a compiégne-i erdőben, abban a vasúti kocsiban, amelyben korábban az I. vh végén a fegyverszüneti megállapodást írták alá a németek.
3. *Anglia elleni támadás:*
1940. júniusától egyedül áll szembe a németekkel. Anglia Winston Churchill vezetésével az ellenállás mellett dönt.
  1940. augusztusban a németek elkezdi az Anglia elleni légitámadásokat. Mivel nincs siker, átállnak az éjszakai bombázásokra, így állandó félelemben tartják a lakosságot is.
4. *Szövetségek alakulása:*
- A világháború előtt:
    - 1936: német-olasz megállapodás (Tengely), és német-japán szerződés (Antikomintern paktum)
    - 1937: az Antikomintern paktumhoz csatlakozik Olaszország
    - 1939: német-olasz háborús szövetség (Acélpaktum)
  - Háromhatalmi szerződés: (1940. szeptember) Olaszország-Németország-Japán
Róma-Berlin-Tokio tengely körül fog forogni az egész világ, és minden eszközzel támogatni fogják egymást. 1940 októberben az olaszok támadást indítanak a Balkánon Görögország ellen és Afrikában Egyiptom megszerzéséért.

A tengelyhatalmakkal szemben harcolnak a szövetséges hatalmak.

IV. 1941 HADI ESEMÉNYEI

- Keleti front:* Hitler elkezdi megszervezni a Szovjetunió elleni támadást 1941 tavaszára.
Probléma: az olaszoknak kell segítséget nyújtani
Erwin Rommel vezetésével az Afrika Korps támadást indít Egyiptomban
Görögország elleni támadáshoz szüksége van a németeknek a magyarokra. Megszerzik, és Jugoszlávián keresztül a Balkánon is támadnak.
1941. június 22.: a tervezetthez képest jóval később 3 irányból indul meg a támadás 3 millió katonával
1. Leningrád; 2. Moszkva; 3. Kijev
  - A szovjet légierőt teljesen megsemmisítik a németek
  - Hatékony a német harcmodor: páncélos előkészítés után gépesített gyalogsági roham:
    - A szovjet hadsereg mindig kap utánpótlást
    - A bekerített szovjet csapatok a végsőkig kitartanak, nem adják meg magukat
    - Háttérben sikeres partizánharcot folytatnak
    - Bevetnek új harci eszközöket: T34, katyusa1941. július 12.: Churchill és Sztálin aláírják a kölcsönös segítségnyújtási szerződést (angolok hadianyagot és élelmiszert szállítanak a szovjeteknek)
1941. szeptember: Leningrád ostroma elkezdődik
1941 vége: tél beálltával érik csak el Moszkvát a németek! A német katonáknak nagy gondot okoz a moszkvai tél.
1941. december 5-6.: Zsukov vezetésével elkezdődik a szovjet ellentámadás
- USA hadba lépése:*
IZOLACIONIZMUS: elzárkózás politikáját választja az USA a háború kezdetén; nem szól bele az európaiak közötti konfliktusokba. Ennek ellenére az angoloknak folyamatosan szállítanak hadianyagot.
Japán: Csendes-óceáni nagyhatalommá akar válni, ebben a legnagyobb ellenfele az USA.
1941. december 7.: Pearl Harbort megtámadják a japánok. Ezután a japánok egymás után foglalják el az amerikai, brit, holland és francia gyarmatokat. A támadás után az USA belép a háborúba.

V. 1942 HADI ESEMÉNYEI (A FORDULAT ÉVE)

- Keleti front:*
1942 nyara: tengelyhatalmak utolsó nagy támadása, amikor még sikereket érnek el. Ez jelenti a hatalmak csúcspontját: 13 millió km² és 500 millió lakos.
1942. augusztus: Elkezdődik Sztálingrád ostroma Paulus tábornok vezetésével. Sztálingrád fontos, mert Ázsia és Európa közötti közlekedésben fontos csomópont (kőolaj).
  - Novembertől már a szovjetek kezdeményeznek
  - Januárban elkezdi a szovjetek az általános ellentámadást és bekerítik a német csapatokat.
  - 1943. február 2.: a németek megadják magukat
- Csendes-óceán:* júniusban a Midway-szigetnél legyőzik az amerikaiak a japánokat. Ezután elkezdődik az ún. békaugrás-offenzíva. Szigetről szigetre szorítják vissza a japánokat.

3. *Afrika*: El-Alameinnél Montgomery-tábornok legyőzi Rommelt. Utána Eisenhower tábornok vezetésével Marokkónál az amerikaiak partra szállnak, és kiszorítják a németeket és az olaszokat Afrikából.

VI. 1943 HADI ESEMÉNYEI

1. *Keleti front*: németek júliusban Kurszknál indítanak nagy erejű támadást (kurszki tankcsata). Németek veszítenek, utána folyamatosan szorulnak vissza.
2. *Szicíliai partraszállás*: amerikai-angol csapatok szállnak partra, és elkezdik Olaszország lerohanását. Július 25.: fasiszta Nagytanács lemondítja Mussolinit, és az olaszok fegyverszünetet kötnek. De a németek bevonulnak Észak-Olaszországba, és ott létrehozzák a németek bábállamát (Salói Köztársaság). Rómától délre, Monte Cassinonál védelmi vonalat építenek ki. A szövetségesek lassan szorítják vissza a németeket (csigaoffenzíva).

VII. A SZÖVETSÉGESEK GYŐZELME (1944-1945)

1. *Normandiai partraszállás: 1944. június 6. (D-nap)*
Közel 200 000 ezer ember vett részt benne Eisenhower irányításával. A partraszállás végén 500 000 szövetséges katona ért partot.
A helyszín váratlanul éri a németeket: a szövetségesek sikeresen elhitetik, hogy Calais-nál fognak partra szállni. A sikeres hadművelet után a német hadvezetés egy része békét akar kötni, őket Hitler leváltja. 1944. július 20.: Stauffenberg merényletet kísérel meg Hitler ellen.
2. *Vörös Hadsereg előrenyomulása: 1944. március*: szovjet csapatok elérik Romániát, és a románok átállnak a szövetségesek oldalára.
3. Az európai háború vége:
  - A partraszállás után Franciaországot felszabadítják
  - 1943-tól folyamatos a német városok bombázása
  - 1945. február: összehangolt szövetséges támadás keletről és nyugatról is. 1945. április 25-én az Elbánál találkoznak a szovjet és az angol-amerikai csapatok
  - 1945. április 30.: Hitler öngyilkossága
  - 1945. május 7-8.: német hadsereg kapitulál (feltétel nélkül megadja magát)
4. Japán veresége:
  - Az európai háború után Japán ellen kell harcolnia az amerikaiaknak. A japánok sokáig kitartanak (kamikázék, öngyilkos repülőcsapattal bevetése)
  - 1945. július: USA tud atombombát készíteni. Felszólítják a japánokat a fegyverletételre, de ők nem adják meg magukat.
    - 1945. augusztus 6., 9.: Hirosimára és Nagasakira atombombát dobnak le az amerikaiak
  - 1945. szeptember 2.: japánok megadják magukat

10. tétel: A holocaust

I. Az elnevezés:

- holocaust: görög szó, jelentése áldozat vagy tűzben égő
- Endlösung: német kifejezés, jelentése végső megoldás
- soá: héber kifejezés, jelentése katasztrófa

II. Az antiszemitizmus szerepe a náci ideológiában: (antiszemitizmus=a fajelmélet szélsőséges formája, amely a zsidók ellen irányul)

Hitler nemzetiszocialista propagandájában a zsidókat bűnbakként állította a németek elé:

- Mein Kampf-ban fogalmazza meg
- fajelmélete szerint az árják az uralkodó faj, ami a németek felsőbbrendűségét hirdeti
- ehhez képest a zsidók tehetnek a német gazdasági és politikai gondokról
- a zsidók elleni harc célja a faji fennmaradás, mert a zsidók a világ feletti uralom megszerzésére törnek

III. Zsidóüldözés fázisai Németországban:

A háború előtt:

1. 1933. január 30.: Hitler lesz Németország kancellárja, és megkezdődik az ideológia megvalósítása a gyakorlatban: megfélemlítés, kirekesztés. kezdetben még támogatja is a kormány a zsidók önkéntes kivándorlását és nincsenek konkrét intézkedések a zsidók ellen.
2. 1935. szeptember: nürnbergi törvények:
  - a. a zsidókat nem tekintik teljes jogú állampolgárnak
  - b. megtiltják a zsidók és nem zsidók közötti vegyes házasságokat
3. 1938. november 9-10.: kristályéjszaka; zsinagógák és zsidó üzletek lerombolása
30 ezer embert letartóztattak, sokakat meggyilkoltak. Szétverték 7500 üzletet, felgyújtottak és szétromboltak több mint 200 zsinagógát. Ezt követően a zsidókat kötelezték arra, hogy 1 milliárd márkát fizessenek „az okozott károk fejében”. Az utcákat borító üvegcserepek halmairól nevezték el ezt az éjszakát Kristályéjszakának

A II. vh. alatt:

1. Hitler Heydrichet bízta meg a zsidókérdés megoldásával:
  - a. elkezdődik a zsidók gettókba tömörítése (egy-egy lakókerületet jelölnek ki nekik, ahová be kell költözniük)
  - b. elkezdik őket hadiipari munkára fogni
2. 1942. január 20.: Wannsee-ben döntés született a végső megoldásról (Endlösung)
  - a. összegyűjtött zsidókat keltre szállítják, hogy ott dolgozzanak, amibe vagy belehalnak vagy megsemmisítik őket
  - b. nyáron megindul a koncentrációs táborok felállítása: Auschwitz/Birkenau, Treblinka, Majdanek
    - a munkaképteleneket tömegesen küldik gázkamrába (ciklon-B)
    - a halottakat krematóriumokban elégették
3. 1943-44: megindulnak a deportálások más európai országokból is:
  - a. Olaszország, Balkán államai
  - b. Magyarország: 1944 áprilisában kezdődik a vidéki zsidók deportálása

IV. Áldozatok: számuk bizonytalan 5-6 millió főre is teszik. (kb. 200 000 roma)

GYAKORLÓ FELADATOK II. VH.

1. A feladat a II. világháború időszakára vonatkozik. Válasszon ki a felsoroltak közül három olyan állítást a táblázat és ismeretei alapján, amely összekapcsolja a náci Németország munkaerő-gazdálkodását a II. világháború folyamatával! (Választását a betűjel bekarikázásával jelölje!) (Elemenként 1 pont.)

Munkaerő a Német Birodalomban (millió fő)					
	német munkaerő			idegen	összes
	férfi	nő	összesen	munkaerő	munkaerő
1939. május	24,5	14,6	39,1	0,3	39,4
1940. május	20,4	14,4	34,8	1,2	36,0
1941. május	19,0	14,1	33,1	3,0	36,1
1942. május	16,9	14,4	31,3	4,2	35,5
1943. május	15,5	14,8	30,3	6,3	36,6
1944. május	14,2	14,8	29,0	7,1	36,1
1944. szeptember	13,5	14,9	28,4	7,5	35,9

a) A II. világháború nem vezetett munkaerő-hiányhoz.

b) Az utolsó békeévhez képest a női foglalkoztatottak száma sokszorosára növekedett.

c) A férfi munkaerő csökkenése a behívásokkal és a háborús emberveszteségekkel magyarázható.

d) Az idegen munkaerő jelentős része a koncentrációs táborokba deportált zsidóság köréből került ki.

e) Az idegen munkaerő száma a zsidóság tömeges deportálása után (1942) nőtt meg.

2. A feladat a II. világháborúval kapcsolatos. Határozza meg a felsorolt események időpontját! (Elemenként 0,5 pont.)

Az események	Időpont
a) A második bécsi döntés (év)	
b) Magyarország német megszállása (év, hó)	
c) A második front megnyitása (év, hó)	
d) Horthy sikertelen kiugrási kísérlete (év, hó)	
e) Német támadás megindítása Lengyelország ellen (év)	
f) Németország megtámadja a Szovjetuniót (év)	

3. A feladat a holokauszthoz kapcsolódik. Írja a fogalom mellé annak a forrásrészletnek a sorszámát, amelyhez társítható! (Nem minden forrásrészlethez tartozik fogalom!) (Elemenként 1 pont.)

1. „Kétszer vagy háromszor megállt a szerelvény a nyílt pályán, s a foglyok kiszállhattak. Tilos volt azonban akár eltávolodniuk a sínektől, akár félrehúzódnuk. Egy ízben egy osztrák vasútállomáson nyíltak ki az ajtók, s az SS-őrség leplezetlen jókedvvel szemlélte, hogy férfiak és nők egyaránt oda kuporognak le, ahová csak tudnak, egyesek padokra, mások a vágányok közé.” (Primo Levi: *Akik meghaltak és akik megmenekültek*)

2. „Ha fel akarok szállni a villamosra, csak az első peront használhatom, azt is csak akkor, ha a gyárba megyek, és ha a gyár hat kilométernél messzebb van a lakásomtól, és ha az első peron biztosan el van választva a kocsik belsejétől.” (Viktor Klemperer: *A Harmadik Birodalom nyelve*)

3. „[...] Az emberek itt sem egyformák. Egyesek több holmit hoztak be magukkal, másokat a városban lakó barátaik segítenek, de vannak, akiknek se ebből, se abból nem jutott. [...] Éppen úgy vannak hivatalaink, akár egy valódi államnak [...] itt a Judenrat a maga osztályaival és a rendőrség. [...] A lakásosztály a szobák, jobban mondva szobasarkok elosztásával foglalkozik. [...]” (Marija Rolnikaite: *El kell mondanom*)

4. „Köztudomású, hogy naponta egyszer-kétszer [...] Appelt, vagyis névsorolvasást rendeltek el. [...] Buchenwaldban még a haldoklóknak és a halottaknak is meg kellett jelenniük az esti Appelen: a földre fektették őket [...], hogy könnyebb legyen a számlálás.” (Primo Levi: *Akik meghaltak és akik megmenekültek*)

Fogalmak:

- Deportálás:
- Gettó:
- Koncentrációs tábor:

MAGYARORSZÁG A II. VILÁGHÁBORÚBAN

I. MAGYARORSZÁG HÁBORÚBA SODRÓDÁSA:

1. Gömbös Gyula miniszterelnöksége (1932-1936):
  - *Belpolitika:* háttérbe szorítja Bethlent
  - *Külpolitika:* Olaszországgal erősödnek a kapcsolatok, felveszi a kapcsolatot Németországgal és a Szovjetunióval is
2. Darányi Kálmán miniszterelnöksége (1936. október- 1938):
  - *Győri program:* Magyarország fegyverkezési programja, 1 milliárd pengőt fordítanak a hadsereg modernizálására, de nem sikerül behozni a több évtizedes lemaradást
3. Imrédy Béla miniszterelnöksége (1938-1939):
  - *1938. november 2.: első bécsi döntés* a müncheni konferencia után visszaadja Hitler Magyarországnak a Felvidéket. Eredménye: német befolyás nő.
  - Elfogadják az *első zsidótörvényt:* (a zsidókat még vallási alapon különbözteti meg)
    - Több értelmiségi pályán 20 %-ban maximalizálják a zsidók arányát
4. Teleki Pál miniszterelnöksége (1939-1941. április 3.):
  - *1939. március:* Csehország német bekebelezése után létrejön a független Szlovákia. A magyar hadsereg bevonul Kárpátaljára. Probléma, hogy a magyarok aránya alacsony, és nem nyerik meg maguknak a helyi lakosságot (ruszinok, szlovákok).
  - *Második zsidótörvény:* a zsidókat FAJI alapon különbözteti meg; arányukat tovább csökkenti a foglalkozástól függően: 12 %, 6 %, 0 %.
  - *1939. szeptember 1.:* a II. világháború kitörésekor a fegyveres semlegesség politikáját választja Magyarország. Nem engedélyezi Teleki a német csapatok átvonulását az országon, és átengedi a menekülő lengyeleket.
  - *1940. augusztus 30.: második bécsi döntés*
    - Kieleződik a magyar-román viszony, mert a magyarok haderőt vonnak össze a Tiszántúlon. Cél: Erdély visszaszerzése
    - Hitler számára nem tenne jót, hogy két szövetségese között feszültség legyen, ezért megszületik a döntés.
    - Észak-Erdély és Székelyföld visszakerül Magyarországhoz. Kis többségben vannak a magyarok, de a visszacsatoláskor nagyon sok a konfliktus.
    - Eredmény: Magyarország végleg lekötötte a németeknek
  - *1940. december:* Jugoszláv-magyar örökbarátsági szerződéssel (Cél: ellensúlyozni a német befolyást)
  - *1941 tavasz:* Hitler a Szovjetunió megtámadására készül, de előtte segítséget nyújt a Balkánon az olaszoknak. Ehhez kell Magyarország támogatása, és kéri a német csapatok átengedését.
    - Így a magyarok megszegnék az örökbarátsági szerződést, és megszűnne a háborús semlegesség. A hadsereg és a belpolitika a belépés mellett foglal állást.
    - Teleki Pál miniszterelnök öngyilkos lesz, de a személyes áldozata ellenére az új miniszterelnök, Bárdossy László bevonul a Délvidékre.

II. MAGYARORSZÁG A II. VILÁGHÁBORÚBAN:

1. Első magyar hadműveletek:
  - a. *1941. június 26.: Kassát bombázzák,* amiről feltételezik, hogy a szovjetek voltak, ezért Horthy azonnal dönt a hadiállapotról
  - b. *1941. július 1.:* Szombathelyi Ferenc vezetésével a legjobban felszerelt magyar csapat (Kárpát-csoport, 45 000 fő) Szovjetuniót megtámadja: egy része megszálló csapat Ukrajnában, másik része a Donyec folyóig hatol előre
2. Bárdossy László bukása:
  - a. 1941 végére egyértelmű, hogy nem sikerül gyorsan megszereznie a németeknek a Szovjetuniót, ezért egyre nagyobb szükségük van a szövetségeseik katonai segítségére (magyar, román, szlovák csapatokat kérnek)
  - b. 1942. január: magasrangú német küldöttség érkezik Magyarországra (pl.: Ribbentrop). A magyar kormány vállalja a 2. magyar hadsereg kiküldését a szovjet frontra: *200 000 katona indul el a Don kanyarhoz.* Nekik már nincs modern fegyverzetük, ruhájuk. Feladatuk a németek visszavonulásának biztosítása. A Don-kanyarnál tarthatatlanul hosszú frontszakaszt kellett védeniük.
  - c. *1941. augusztus: harmadik zsidótörvény:* tiltja a zsidók és nem zsidók közötti házasságot
  - d. Horthy leváltja Bárdossyt a romló életkörülmények miatt

3. Kállay Miklós hintapolitikája:

Lényege: a háborúból való kilépés megszervezése, miközben Németország felé a jó szövetséges szerepét betölti Magyarország.

Angolokkal tárgyalnak a magyarok (pl.: Szent-Györgyi Albert), és megszületik egy titkos egyezmény: (1943 vége) ha a Balkánon nyitják meg a Szövetségesek az új frontot, akkor Magyarország átáll

Probléma: németek mindenről hamar tudomást szereznek, és növelik a befolyásukat.

III. NÉMET MEGSZÁLLÁS:

1. Kiugrási kísérlet miatt Horthy-t Klessheimbe hívják találkozóra:

- Horthy beleegyezik Magyarország megszállásába (Margarethe I.)
- Leváltják Kállay Miklóst, helyette a volt berlini követ, Sztójay Döme lesz a miniszterelnök

2. 1944. március 19.: lezajlik a német megszállás. A magyarok lehetővé teszik a németeknek a magyar katonák felhasználását és az államszervezet működtetését. Ezért a Szövetségesek nem megszállt, hanem szövetséges országnak tekintik Magyarországot.

3. Sztójay Döme miniszterelnöksége: zsidóellenes intézkedéseket hoz (sárga csillagot kell viselni, gettókát alakítanak ki és elkezdődnek a deportálások)

1944. augusztus 23.: a szovjet hadsereg eléri Románia határát, és a románok átállnak

4. Második kiugrási kísérlet:

Vörös Hadsereg betört a Kárpát-medencébe, és közeledik a front Magyarországhoz. Horthy tárgyalni kezd a szovjetekkel.

1944. október 5.: Horthy beolvassa a rádióban Magyarország átállását, de nem ad ki egyértelmű parancsot, és sok a németek támogatója, ezért már másnap visszavonja a kijelentését. Dálnoki Miklós Béla és 20 000 katonája állnak át a szovjetekhez.

Horthy lemond, és Szálasi Ferenc, a Nyilaskeresztesek vezetője lesz a miniszterelnök.

IV. NYILAS URALOM, SZOVJET MEGSZÁLLÁS

Szálasi nemcsak miniszterelnök, hanem kormányzó is lesz, diktatúrát épít ki.

Az ország helyzete:

- *Támadnak a szovjetek 3 irányból:* ÉK, K, D-DK. Szovjetek oldalán harcolnak román, bolgár, jugoszláv katonák.
- *Középső területek:* érvényesül a nyilas uralom. Elkezdődik a budapesti zsidóság összegyűjtése és deportálása (Dunába lövik egy részüket), valamint az ellenállási mozgalmak felszámolása.
- Tordánál és Debrecennél próbálnak a magyar-német csapatok ellenállni, de veszítenek.

Hadműveletek:

- *Budapest ostroma:* 1944. decembertől 1945. februárig tart
- *1945. március:* a németek utolsó nagy ellentámadását a nyugatról átcsoportosított 6. SS páncélos alakulat vezeti. De folyamatosan szorúlnak vissza. A lakosság a szovjetek elől menekülve az ország nyugati részére menekül, miközben elkezdődik a javak Németországba szállítása.
- *1945. április eleje:* szovjet front elhagyja Magyarország területét.